



V Bruselu dne 19.8.2015
COM(2015) 401 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**Výroční zpráva o činnostech Evropské unie v oblasti výzkumu a technologického
rozvoje v roce 2014**

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Výroční zpráva o činnostech Evropské unie v oblasti výzkumu a technologického rozvoje v roce 2014

1. SOUVISLOSTI VÝROČNÍ ZPRÁVY O ČINNOSTECH V OBLASTI VÝZKUMU A TECHNOLOGICKÉHO ROZVOJE

Výroční zpráva o činnostech Evropské unie (EU) v oblasti výzkumu a technologického rozvoje je vyhotovována podle článku 190 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Účelem této zprávy je poskytnout přehled hlavních opatření, která byla provedena ve vykazovaném roce.

2. ŠIRŠÍ POLITICKÉ SOUVISLOSTI V ROCE 2014

Rok 2014 byl rokem velkých politických změn v EU. Byl zvolen nový Evropský parlament, v listopadu nastoupila do funkce nová Komise a v Evropské radě se ujal úřadu nový předseda – první z nových členských států, které přistoupily po roce 2004. S cílem navázat na pokrok, jehož již členské státy dosáhly při směřování Evropy zpět k hospodářskému oživení, představil předseda nově zvolené Komise Jean-Claude Juncker Agendu pro zaměstnanost, růst, spravedlnost a demokratickou změnu. Agenda je založena na třech pilířích – strukturálních reformách, fiskální odpovědnosti a investicích – a stanoví deset jasných priorit, které mají lidem opět zajistit zaměstnání a stimulovat růst evropského hospodářství. Byl navržen nový investiční plán, jenž má v příštích třech letech uvolnit veřejné a soukromé investice v hodnotě 315 miliard EUR. V lednu 2015 byl zveřejněn návrh Evropské komise týkající se nařízení o Evropském fondu pro strategické investice (EFPI); očekává se, že v létě 2015 bude tento návrh přijat Radou ministrů EU a Evropským parlamentem. Program Horizont 2020 má přitom hrát úlohu tím, že k záručnímu fondu EFPI přispěje. To umožní uskutečnit další investice v oblasti výzkumu a inovací.

V roce 2014 pokračovalo úsilí o fiskální konsolidaci a ve většině členských států se začaly tyto snahy vyplácet. Postupné ožívování evropského hospodářství, které začalo ve druhém čtvrtletí roku 2013, si v roce 2014 zachovalo dynamiku a po slabším období na jaře loňského roku se koncem roku 2014 růst HDP v EU opět zlepšil a meziročně vzrostl o 1,4 %¹.

3. PROVÁDĚNÍ VÝZEV PROGRAMU HORIZONT 2020

V prosinci 2013 bylo zahájeno provádění programu Horizont 2020, doposud největšího programu EU v oblasti výzkumu a inovací s finančními prostředky na sedmileté období ve výši téměř 80 miliard EUR. Bezprostředně poté následoval první pracovní program na období 2014–2015 s rozpočtem ve výši 15 miliard EUR, který zahrnoval dvanáct tzv. tematických oblastí. Výzvy byly zveřejněny včas a od samého počátku byly funkční

¹ [Evropská hospodářská prognóza z jara 2015](#)

uživatelsky přívětivé informační systémy programu Horizont 2020. Byl navržen zjednodušený dvouletý pracovní program zavádějící nový přístup orientovaný na výzvy, který prostřednictvím strategického programování začleňuje politické cíle EU, podporuje integraci, zahrnuje klíčové i nové prvky a zajišťuje větší dopady a vytváření hodnot. V 34 zemích se uskutečnila rozsáhlá informační kampaň, která na různé akce přilákala přibližně 10 000 účastníků. Uskutečnily se i další vnitrostátní a regionální informační činnosti.

Do 1. prosince 2014 bylo uzavřeno prvních 100 výzev, na jejichž základě bylo předloženo celkem 37 000 návrhů. Do konce dubna 2015 bylo podepsáno více než 3 200 grantových dohod s celkovým požadovaným financováním ve výši 5,4 miliardy EUR. Průměrná míra úspěšnosti návrhů činila 12 až 14 %.

Evropská komise sledovala provádění prvních výzev a rovněž účinnost zjednodušujících opatření. Během monitorování byly konzultovány členské státy, výzkumná obec, podniky a zúčastněné strany. Níže jsou shrnuty výsledné poznatky.

Reakce na výzvy

Velká odezva na první výzvy potvrdila přitažlivost přístupu orientovaného na výzvy, který se v programu Horizont 2020 uplatňuje, a poptávku po přeshraniční spolupráci v oblasti výzkumu a inovací. Většina zúčastněných stran, včetně malých a středních podniků, výslovně uvítala obecná témata v rámci prvních výzev. U výzev v roce 2014 byly zaznamenány vysoké míry účasti. To se projevilo v nižší míře úspěšnosti v porovnání s předchozím rámcovým programem. Zatímco na straně jedné existuje vyšší selektivita podporující excelenci, na straně druhé by to mohlo v dlouhodobém horizontu vést k menší přitažlivosti programu. V budoucích pracovních programech se proto předpokládají opatření, která mají zvládnout velkou poptávku a současně zachovat nenormativní přístup orientovaný na výzvy.

Navzdory mnoha návrhům obdrženým v reakci na první výzvy programu Horizont 2020 a tlaku na systémy hodnocení byly zachovány vysoké standardy, pokud jde o výběr a složení odborníků podílejících se na hodnocení.

Zjednodušení

Zúčastněné strany vysoce oceňovaly internetový systém portálu účastníků². Portál funguje jako jediné přístupové místo k programu Horizont 2020, pokud jde o podávání návrhů, registraci organizací účastníků, registraci odborníků a platby. Nová generace informačních systémů programu Horizont 2020 pro vyřizování návrhů a grantů bez zdoluhavého oběhu papírových dokumentů (elektronické podpisy) a zjednodušení pracovních postupů snížily byrokracii zatěžující žadatele. Podle prvních statistických údajů byl ve většině případů (přibližně 95 %) splněn požadavek, aby doba do poskytnutí grantu činila osm měsíců.

Výzkumný a inovační cyklus

² Studie společnosti Ecorys, 2014.

Podíl účasti soukromého sektoru v prvních výzvách představuje z hlediska podepsaných grantových dohod 31 % a z hlediska finančního příspěvku EU 28 %. Odpovídající podíly v 7. RP činily 30 % resp. 25 %. Účast soukromého sektoru je obzvláště vysoká v pilířích „vedoucí postavení v průmyslu“ a „společenské výzvy“.

Malé a střední podniky

Program Horizont 2020 je přitažlivý pro malé a střední podniky. Výsledky ukazují, že EU směřuje k dosažení cíle týkajícího se přidělení 20 % společného rozpočtu na priority „společenské výzvy“ a „vedoucí postavení v základních a průmyslových technologiích“ malým a středním podnikům. Úspěšně byl zaveden nový nástroj pro malé a střední podniky v rámci programu Horizont 2020, který byl v roce 2014 s více než 8 100 žádostmi (6 900 v první fázi a 1 200 ve druhé fázi) nejoblíbenějším programem. Nástroj přilákal nové účastníky a malé a střední podniky se slibným inovačním a ekonomickým potenciálem. Na evropském a/nebo světovém trhu již například působilo přibližně 50 % prvních příjemců v první fázi (155 financovaných projektů k prvnímu datu uzávěrky).

Společenské a humanitní vědy

Program Horizont 2020 významně rozšířil potenciální příspěví společenských a humanitních věd prostřednictvím systematického začleňování společenských a humanitních věd do všech společenských výzev a do částí programu týkajících se „vedoucího postavení v základních a průmyslových technologiích“. Ve výzvách v roce 2014 a 2015 bylo v průměru 37 % témat v rámci společenských výzev, vedoucího postavení v základních a průmyslových technologiích, vědy se společností a pro společnost, šíření excelence a rozšiřování účasti a výzkumných infrastruktur společně označeno za důležitá pro společenské a humanitní vědy. Společenské a humanitní vědy hrály mimoto důležitou úlohu ve společenské výzvě „inovativní a přemýšlivé společnosti podporující začlenění“, kde bylo 80 % témat označeno jako společenské a humanitní vědy. V roce 2014 byla příjemcům v oblasti společenských a humanitních věd přidělena částka v celkové výši 212 milionů EUR: 194 milionů EUR v rámci pilíře „společenské výzvy“ a 18 milionů EUR v rámci pilíře „vedoucí postavení v základních a průmyslových technologiích“.

K dispozici jsou rovněž důkazy o tom, že v hodnotících panelech byly náležitě zastoupeny odborné znalosti v oblasti společenských a humanitních věd. Z celkem 688 hodnotitelů, kteří byli jmenováni pro témata označená jako důležitá pro společenské a humanitní vědy, jich 10 % mělo vzdělání v jednom či více oborech společenských a humanitních věd, zatímco 42 % mělo mezioborové vzdělání v oblasti společenských a humanitních věd i mimoto tuto oblast nebo v hybridních oborech zahrnujících také společenské a humanitní vědy. Určité odborné znalosti v oblasti společenských a humanitních věd mělo 357 odborníků z celkem 688, což představuje více než 50 % odborníků.

Lidské zdroje a mobilita

Toto hlavní těžiště akcí Marie Curie-Skłodowska v roce 2014 podporovalo inovativní přístupy k odborné přípravě v oblasti výzkumu a podněcovalo mezioborovou, mezinárodní i meziodvětvovou mobilitu.

Akce Marie Curie-Skłodowska se staly hlavním nástrojem EU pro podporu inovativních doktorských programů. V roce 2014 bylo financováno 137 sítí odborné přípravy v oblasti výzkumu s celkovým rozpočtem ve výši více než 400 milionů EUR. To zahrnovalo průmyslové doktoráty, kdy podniky zabývající se výzkumem a univerzity vypracují společně doktorský program, v jehož rámci se velká část vzdělávání doktorandů uskutečňuje v neakademickém sektoru, a programy vedoucí k několikanásobným nebo společným doktorátům. Na těchto programech se podílelo celkem 600 podniků. S cílem zvýšit pákový efekt na regionální, vnitrostátní a mezinárodní programy financování v Evropě byla na spolufinancování dvanácti doktorských programů přidělena částka ve výši 30 milionů EUR.

Činnosti v oblasti klimatu a udržitelný rozvoj

Jako cíl bylo stanoveno, že nejméně 35 % rozpočtu programu Horizont 2020 bude investováno na podporu činností v oblasti klimatu a 60 % na dosažení pokroku směrem k udržitelnému rozvoji EU. Ačkoli se údaje, které jsou k dispozici v této fázi, vztahují pouze na programovatelná opatření (tj. vedoucí postavení v základních a průmyslových technologiích a společenské výzvy), uvádějí poslední odhady pokroku v oblasti udržitelného rozvoje 50 % a u činností v oblasti klimatu 32 %. Biologická rozmanitost, s ohledem na niž nebyl stanoven žádný cíl, se odhaduje na 3 %.

Rovnost žen a mužů

V pracovním programu na období 2014–2015 jsou otázky rovnosti žen a mužů výslovně zmíněny ve více než stovce témat téměř ve všech částech. Tato témata byla na portálu účastníků označena jako důležitá pro rovnost žen a mužů v zájmu snazšího přístupu žadatelů. Jedním z cílů programu Horizont 2020 k dosažení rovnosti žen a mužů je zajištění toho, aby ženy tvořily nejméně 40 % odborníků v hodnotících panelech a odborných skupinách. Tohoto cíle bylo téměř dosaženo a první výsledky ukazují, že ženy představovaly 35 % hodnotitelů.

Mezinárodní spolupráce a dohody

Program Horizont 2020 je zcela otevřen mezinárodní účasti a mimoto se zaměřuje na strategické oblasti spolupráce s klíčovými partnerskými zeměmi a regiony. Jako obzvláště důležitá pro mezinárodní spolupráci bylo označeno 20 % všech témat v pracovním programu na období 2014–2015, přičemž intenzita cílených akcí se v jednotlivých částech liší. Podpora byla navržena pro stěžejní iniciativy týkající se mezinárodní spolupráce, jako je Globální spolupráce ve výzkumu připravenosti na infekční onemocnění („Global Research Collaboration for Infectious Disease Preparedness“), Globální aliance pro chronická onemocnění („Global Alliance for Chronic Diseases“), Mezinárodní konsorcium pro výzkum vzácných onemocnění („International Rare Diseases Research Consortium“)³ a

³Viz témata v rámci výzvy ke koordinační činnosti v oblasti zdraví s orientačním rozpočtem ve výši přibližně 17 milionů EUR.

spolupráce EU a Japonska v oblasti kritických sítí a počítačových platforem. S přechodem na širší a méně normativní témata došlo k posunu směrem k podpoře mezinárodní spolupráce namísto používání kritérií způsobilosti. Jelikož však subjekty z pěti velkých rozvíjejících se ekonomik (Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Mexiko) již nejsou pro automatické financování z programu Horizont 2020 způsobilé, ukázala první zjištění celkové snížení účasti mezinárodních partnerských zemí.

V průběhu roku 2014 se na základě dohod o přidružení stalo celkem dvanáct zemí zeměmi přidruženými k programu Horizont 2020. Norsko a Island se staly přidruženými zeměmi v květnu 2014. Pět zemí západního Balkánu (Albánie, Bosna a Hercegovina, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Černá Hora a Srbsko), Moldavská republika, Turecko a Izrael podepsaly dohody s Evropskou unií v létě 2014. V prosinci 2014 byla podepsána dohoda o přidružení s Faerskými ostrovy. Dohody o přidružení umožní výzkumným institucím z těchto zemí využít možnosti financování, které nabízí program Horizont 2020.

Dne 5. prosince 2014 byla podepsána mezinárodní dohoda o přidružení Švýcarska k částem programu Horizont 2020. Švýcarsko podepsalo dohodu, podle níž je přidruženo k pilíři programu Horizont 2020 „vynikající věda“, což zahrnuje Evropskou radu pro výzkum, budoucí a vznikající technologie, výzkumné infrastruktury a akce Marie Curie-Sklodowska; akce v rámci specifického cíle „šíření excelence a rozšiřování účasti“ a program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu a činnosti prováděné společným evropským podnikem pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy na období 2014–2020. Tato dohoda o přidružení potvrzuje podle očekávání do 31. prosince 2016. Poté by v závislosti na tom, zda Švýcarsko ratifikuje protokol o rozšíření platnosti dohody o volném pohybu osob na Chorvatsko, měla následovat úplná dohoda o přidružení, nebo si Švýcarsko ponechá status třetí země.

Rozšiřování účasti

Program Horizont 2020 zavádí zvláštní opatření k šíření excelence a rozšiřování účasti v členských státech a regionech s poměrně nízkou výkonností v oblasti výzkumu a inovací. Program Horizont 2020 financuje tyto oblasti činnosti: spolupráce výzkumných institucí (vytváření nových nebo modernizace stávajících center excelence), s ohledem na niž bylo obdrženo 167 způsobilých žádostí ze všech členských států účastnících se těchto opatření; vytváření „specializovaných vědeckých míst Evropského výzkumného prostoru“ (k přilákání vynikajících výzkumných pracovníků do výzkumných institucí s vysokým potenciálem k excelenci ve výzkumu), s ohledem na niž bylo obdrženo 85 způsobilých žádostí téměř ze všech členských států účastnících se těchto opatření; vytváření partnerství („twinning“) (výrazné posílení vymezené oblasti výzkumu díky propojení s institucemi, které v dané oblasti zastávají v mezinárodním měřítku vedoucí postavení), která byla v roce 2014 podpořena prostřednictvím otevřené výzvy, jež bude uzavřena v roce 2015. Podpora je poskytována rovněž síti COST (Evropská spolupráce v oblasti vědy a technologií), která patří k nejstarším rámcům mezivládní spolupráce v oblasti vědy, techniky a inovací v Evropě. Tato opatření mají rozpočet na sedmileté období ve výši přibližně 800 milionů EUR.

4. Partnerství s průmyslem

Soubor opatření ve prospěch investic do inovací⁴

V roce 2013 zveřejnila Evropská komise řadu návrhů na iniciativy v oblasti partnerství veřejného a soukromého sektoru a partnerství v rámci veřejného sektoru. O rok později, v květnu 2014, byl soubor opatření ve prospěch investic do inovací oficiálně přijat členskými státy.

Tento soubor opatření vytváří novou generaci partnerství veřejného a soukromého sektoru, která společně uskuteční investice do výzkumu a inovací s hodnotou více než 22 miliard EUR. Soubor opatření zahrnuje devět společných technologických iniciativ, které organizují vlastní program výzkumu a přidělují projektům finanční prostředky na základě otevřených výzev. Sedm těchto iniciativ bylo zahájeno v červenci 2014 stejně jako čtyři partnerství veřejného a soukromého sektoru (iniciativy podle článku 185). Příspěvek EU k tomuto souboru opatření ve výši 9 miliard EUR uvolní investice soukromého sektoru ve výši 10 miliard EUR a investice členských států ve výši 4 miliard EUR.

Smluvní partnerství veřejného a soukromého sektoru

V prosinci 2013 založila Evropská komise osm smluvních partnerství veřejného a soukromého sektoru se strategickým významem pro evropský průmysl. Na rozdíl od společných technologických iniciativ neorganizují smluvní partnerství veřejného a soukromého sektoru vlastní výzvy, nýbrž finanční prostředky přiděluje Komise prostřednictvím otevřených výzev podle pracovního programu v rámci programu Horizont 2020. Komise a předsedové speciálně vytvořených sdružení v oblasti průmyslového výzkumu a inovací, která zastupují více než 1 000 velkých a malých podniků z celé Evropy, podepsali smluvní ujednání o zřízení osmi takovýchto smluvních partnerství veřejného a soukromého sektoru. V říjnu 2014 bylo založeno deváté smluvní partnerství veřejného a soukromého sektoru s orientačním finančním krytím v celkové výši 6,7 miliardy EUR poskytnutým Komisí na dobu trvání programu. V pracovním programu na období 2014–2015 bylo zapojení průmyslu podpořeno mimo jiné částkou ve výši 800 milionů EUR určenou na financování smluvních partnerství veřejného a soukromého sektoru.

5. EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR (EVP)

V září 2014 předložila Komise druhou zprávu o pokroku EVP⁵, která podává celkový přehled o pokroku při provádění EVP v členských státech a několika přidružených zemích. Zpráva prokazuje, že partnerství EVP bylo úspěšné a že jsou zavedeny čtyři podmínky úspěchu EVP, a to:

- členské státy přijímají v rostoucí míře opatření na podporu EVP;

⁴ [Soubor opatření ve prospěch investic do inovací](#)

⁵ [Zpráva o pokroku EVP za rok 2014](#)

- organizace zúčastněných stran v rámci platformy EVP zúčastněných stran pokračují ve spolupráci s cílem dosáhnout plně funkčního EVP;
- na úrovni EU jsou zavedena opatření na podporu politiky a EVP je zakotven do evropského semestru;
- kontrolní mechanismus EVP funguje a postupně poskytuje spolehlivé údaje.

Koordinace vnitrostátních výzkumných programů

V rámci programu Horizont 2020 se účast EU ve společných výzvách prováděných programy členských států zvýšila prostřednictvím nového nástroje „sítě Evropského výzkumného prostoru“ (ERA-NET). Program Horizont 2020 současně podporuje deset iniciativ společného plánování, které zavedla Rada. Iniciativy společného plánování přizpůsobují vnitrostátní programy unijním strategickým výzkumným programům. Tyto iniciativy představují důležité nástroje k dokončení EVP.

6. POLITICKÝ RÁMEC

Evropský semestr

V rámci evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik byla přijata doporučení pro jednotlivé země zabývající se výzkumem a inovacemi. V roce 2014 byla přijata doporučení pro jednotlivé země v souvislosti se zlepšováním rámcových podmínek pro činnost v oblasti výzkumu a inovací (Belgie a Francie), stanovením priorit veřejných investic do výzkumu a inovací (Německo, Itálie a Španělsko), zvyšováním účinnosti těchto investic (Itálie, Slovensko a Španělsko) a jejich pákového efektu na činnost v oblasti výzkumu a inovací prostřednictvím inteligentní specializace a spolupráce veřejného a soukromého sektoru (Portugalsko a Slovinsko).

Sdělení o výzkumu a inovacích jako zdroji růstu v budoucnu⁶

Sdělení s názvem „Výzkum a inovace jako zdroj růstu v budoucnu“ z června 2014 uvádí politické souvislosti významu kvality investic do výzkumu a inovací pro Evropu. Ve sdělení se navrhuje, aby se členské státy zaměřily na tři priority: kvalitu tvorby strategií a procesu tvorby politik; kvalitu programů se zaměřením na zdroje a zlepšené mechanismy financování a kvalitu ve veřejných institucích, které se zabývají výzkumem a inovacemi.

Roční analýza růstu na rok 2015 zdůraznila potřebu reforem, které zvýší kvalitu a účinnost veřejných investic do výzkumu a inovací a podpoří prostředí příznivé pro činnost a investice v oblasti výzkumu a inovací.

Evropské strukturální a investiční fondy (ESI fondy)

Program Horizont 2020 a evropské strukturální a investiční fondy představují v rámci rozpočtu EU důležité nástroje pro podporu investic do výzkumu a inovací a vyzdvihují možnosti součinnosti mezi oběma politickými rámci při financování projektů v oblasti

⁶[Sdělení o výzkumu a inovacích jako zdroji růstu v budoucnu](#)

výzkumu a inovací. V období 2014–2020 poskytnou ESI fondy na financování inovací v širším smyslu prostřednictvím grantů částku přesahující 100 miliard EUR, včetně podpory základního výzkumu a inovací ve výši přibližně 40 miliard EUR.

Evropský inovační a technologický institut (EIT)

Rozpočet Evropského inovačního a technologického institutu⁷ na období 2014 až 2020 činí 2,38 miliardy EUR, jak je stanoveno v Horizontu 2020 – rámcovém programu pro výzkum a inovace. První vlna znalostních a inovačních společenství v rámci EIT v roce 2014 trvale rostla z hlediska rozpočtu, činností a výsledků. Společenství EIT bylo dále rozšířeno založením dvou nových znalostních a inovačních společenství v oblastech zdravého života a aktivního stárnutí (EIT Zdraví) a udržitelného průzkumu, těžby, zpracování, recyklace a nahrazování (EIT Suroviny).

Finanční nástroje

Komise a Evropská investiční banka (EIB) zřídily v létě 2014 nový finanční nástroj EU. Nástroj „InnovFin – finanční prostředky EU pro inovátory“ usnadní malým a středním podnikům, velkým společnostem a ostatním inovativním podnikům přístup k financování. Nástroj InnovFin navazuje na úspěch finančního nástroje pro sdílení rizik, který byl vyvinut v 7. RP. Produkty nástroje InnovFin poskytnou finanční prostředky na výzkum a inovace ve výši 24 miliard EUR. Nástroj InnovFin sestává z celé řady produktů od záruk pro zprostředkovatele, kteří poskytují úvěry malým a středním podnikům, po přímé úvěry podnikům, což pomůže podpořit od nejmenších po největší projekty v oblasti výzkumu a inovací v EU a zemích přidružených k programu Horizont 2020.

Inovace a podnikání

V roce 2014 byl v návaznosti na přezkum iniciativy „Small Business Act“ zahájen akční plán podnikání 2020. Plán stanoví opatření s cílem podporovat, propagovat a sledovat podnikání v Evropě (včetně digitálního podnikání). Iniciativa „StartUp Europe“, která je součástí tohoto plánu, má posílit podnikatelské prostředí pro internetové podnikatele a podnikatele v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT) v zájmu podnícování a rozšiřování jejich nápadů a činnosti v EU. Radar na inovace („Innovation Radar“) je pilotní iniciativa, která byla zahájena v roce 2014 a která má určit inovace s vysokým potenciálem a klíčové inovátory v projektech 7. RP, rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace – programu na podporu politiky informačních a komunikačních technologií a programu Horizont 2020.

Otevřená věda

V posledních několika letech začali vědci upřednostňovat otevřený přístup k vědeckým informacím, existuje více příkladů zapojení občanů do výzkumu a využívání dat velkého objemu otevírá nové možnosti provádění vlastního výzkumu. V červenci 2014 zahájila Komise konzultaci k tématu Science 2.0 s cílem posoudit, nakolik jsou zúčastněné strany informovány o tendencích směrem k otevřené vědě, a určit možné důsledky pro politiku

⁷ Za EIT nese odpovědnost GR pro vzdělávání a kulturu.

a opatření k posílení konkurenceschopnosti evropského systému vědy a výzkumu. Výsledky konzultací budou zpřístupněny na internetu na portálu Váš hlas v Evropě⁸.

Otevřený přístup je jedním z důležitých aspektů změny systému vědy. V programu Horizont 2020 je u všech příjemců povinný otevřený přístup k vědeckým publikacím. Co se týká údajů z výzkumu, v současnosti probíhá flexibilní pilotní projekt týkající se otevřeného přístupu k údajům z výzkumu. Pilotní projekt je založen na flexibilním systému „přihlášení/odhlášení“, který zohledňuje potřebu rovnováhy mezi otevřeností a ochranou vědeckých informací, obchodním využitím a právy duševního vlastnictví, obavami ohledně soukromí, bezpečností a rovněž otázkami správy a uchovávání údajů.

Mezivládní panel pro změnu klimatu

V roce 2014 se sešel Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC), který dne 2. listopadu 2014 zveřejnil svou pátou hodnotící zprávu. V závěrech zprávy hrály klíčovou úlohu četné výzkumné projekty EU financované z 6. RP a 7. RP.

Zpráva s názvem „Změny klimatu 2014: Dopady, přizpůsobení se a zranitelnost“ („Climate Change 2014: Impacts, Adaptation, and Vulnerability“)⁹ obsahuje závěr, že reagování na změnu klimatu zahrnuje rozhodování o rizicích v měnícím se světě. Zpráva bude využita při nadcházejících jednáních o změně klimatu.

Vypuknutí epidemie viru Ebola

Vypuknutí epidemie viru Ebola v západní Africe představovalo v roce 2014 jednu z nejvážnějších mezinárodních mimořádných situací v oblasti zdraví. Evropská komise okamžitě podpořila urychlený výzkum viru Ebola, přičemž poprvé využila (u akcí v oblasti výzkumu) mimořádný důvod podle finančního nařízení v případě řádně odůvodněné naléhavé situace a podepsala grantové dohody méně než dva měsíce po obdržení návrhů. Částka z programu Horizont 2020 ve výši 24,4 milionu EUR byla použita na výzkum viru Ebola v souladu s prioritami stanovenými Světovou zdravotnickou organizací a ve spolupráci s jinými mezinárodními poskytovateli financování. Komise spolu s farmaceutickým odvětvím zveřejnila výzvu IIL Ebola+, a to prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru v rámci iniciativy pro inovativní léčiva (IIL). Z programu Horizont 2020 byla uvolněna částka ve výši 140 milionů EUR, která umožnila získat od farmaceutického odvětví další částku ve výši 101 milionů EUR.

7. SPOLEČNÉ VÝZKUMNÉ STŘEDISKO (JRC)

V roce 2014 reagovalo Společné výzkumné středisko na rostoucí počet žádostí útvarů Komise zabývajících se příslušnou politikou, které se týkaly vědecké podpory politik v souvislosti s prioritami EU, zejména v rámci strategie Evropa 2020 – růstové strategie Evropy. Společné výzkumné středisko poskytlo přímou vědeckou podporu tematickým politickým oblastem, jako je hospodářská a měnová unie, jednotný trh, inovace, růst a zaměstnanost, nízkouhlíkové hospodářství a účinné využívání zdrojů, zemědělství

⁸[Váš hlas v Evropě](#)

⁹[Změna klimatu 2014: dopady, adaptace a zranitelnost](#)

a celosvětová potravinová bezpečnost, veřejné zdraví, bezpečnost a zabezpečení, jaderná bezpečnost a zabezpečení (program Euratomu) a zlepšování právní úpravy a posouzení dopadů.

8. ŠÍŘENÍ A VYUŽITÍ

Sedmý rámcový program¹⁰

Během sedmi let 7. RP bylo na základě 487 uzavřených výzev obdrženo téměř 136 000 návrhů (za účasti více než 601 000 žadatelů), z toho se 97 % návrhů pokládalo za způsobilé pro hodnocení. K projednání bylo předloženo více než 25 000 návrhů (s více než 130 000 účastníky). Celkové požadované financování EU činilo 41,7 miliardy EUR. Průměrná míra úspěšnosti návrhů byla 19 %. Pokud jde o účast malých a středních podniků, 18,6 % všech účastníků grantových dohod podepsaných v roce 2013 tvořily malé a střední podniky.

Od zahájení 7. RP v roce 2007 vytvořily projekty v rámci tohoto programu 32 461 publikací. Kumulativní počet patentových přihlášek, což je náležitý ukazatel využitelného inovačního potenciálu, na konci roku činil 1 185¹¹.

Dopady a přidaná hodnota programů a projektů EU¹²

Podpora EU poskytovaná na výzkum a inovace má jeden hlavní cíl: dosažení dopadů. Prostřednictvím podpory výzkumu a inovací usiluje EU o dosažení hospodářských, sociálních a environmentálních dopadů, zvýšení konkurenceschopnosti, růstu a zaměstnanosti a řešení společenských výzev. Podpora EU určená na výzkum a inovace je poskytnuta pouze tehdy, může-li být účinnější než vnitrostátní financování. Níže jsou uvedeny některé příklady úspěšných projektů, které byly financovány ze 7. RP a které prokazují evropskou přidanou hodnotu poskytnuté podpory, konkrétní výsledky a dopady, jichž bylo dosaženo:

- „Evropská síť infrastruktur pro klinický výzkum“ (ECRIN) podpořená EU vyvinula jednotný evropský prostor pro klinický výzkum, jelikož začleňuje vnitrostátní zařízení provádějící klinický výzkum do celoevropské sítě, která je prostřednictvím specializovaných služeb a infrastruktury schopna poskytovat podporu v jakékoli oblasti medicíny. To vytvořilo nebo posílilo vnitrostátní infrastruktury, přičemž se zlepšil zdravotní péče a zvýšil se vědecká a průmyslová konkurenceschopnost Evropy.
- Společné evropské společenské výzvy lze řešit nejlépe na úrovni EU. Projekt WeSenseIt vyvinul koncepci střediska sledování vodních zdrojů za účasti občanů, kdy občané – například dobrovolné povodňové hlídky ve Spojeném království nebo dobrovolníci v oblasti civilní ochrany v Itálii – mohou být prostřednictvím mobilů

¹⁰ Evropská komise (2014): Sedmá monitorovací zpráva o 7. RP („Seventh FP7 Monitoring Report“).

¹¹ Uvedené údaje pocházejí z nástroje SESAM (internetový nástroj Evropské komise pro podávání zpráv o projektech 7. RP) / CORDA (společná databáze údajů o výzkumu). Údaje se týkají části 7. RP prováděné GR RTD. Zvláštní program „Lidé“ byl vyloučen, jelikož jej sice zpočátku řídilo GR RTD, v současnosti jej však řídí GR EAC. Vyloučen byl i zvláštní program „Myšlenky“, jelikož nevyužívá nástroj SESAM. Vyloučena byla také část 7. RP prováděná GR CONNECT, poněvadž nevyužívala nástroj SESAM.

¹² [Výroční zpráva o činnosti GR RTD za rok 2014](#)

a sociálních médií aktivní při shromažďování, vyhodnocování a předávání informací o stavu vody, přičemž zajišťují nákladovou efektivnost a pro přetížené místní orgány fungují jako systémy včasného varování.

- Výzkumný projekt SOLAR-JET financovaný EU vyrobil první „solární“ tryskové palivo na světě pouze z vody a oxidu uhličitého, což je slibná technologie, která současně zvyšuje energetickou bezpečnost a bojuje proti změně klimatu přeměnou skleníkových plynů na užitečný zdroj. Projekt se dosud nachází v experimentální fázi, dosavadní výsledky však ukazují potenciál k zajištění bezpečných, udržitelných a přizpůsobitelných dodávek leteckého paliva a rovněž motorové nafty a benzínu či dokonce plastů.

Šíření výsledků v rámci programu Horizont 2020

Účinné využívání a šíření výsledků projektů v rámci programu Horizont 2020 má klíčový význam a maximalizuje přidanou hodnotu a dopady nového rámcového programu. V rámci programu Horizont 2020 již byla zahájena zvláštní opatření zaměřená na využití výsledků, a to prostřednictvím iniciativ, jako jsou ceny na podporu inovací, nástroj pro malé a střední podniky, demonstrační projekty a investiční nástroje InnovFin.

9. VÝHLED NA ROK 2015

Komise je odhodlána i nadále plnit cíle strategie Evropa 2020. Byl posouzen pokrok, jehož bylo dosaženo s ohledem na závazky stěžejní iniciativy „Unie inovací“¹³. Konkrétně byl vyhodnocen pokrok při provádění opatření, která byla zavedena k splnění závazků, a byly uvedeny příklady toho, jak jsou tato opatření prováděna.

V roce 2014 se pracovní program na období 2016–2017 začal zabývat politickými prioritami předsedy Junckera. Program Horizont 2020 má přitom hrát úlohu tím, že na záruční fond – Evropský fond pro strategické investice přispěje částkou ve výši 2,2 miliardy EUR. Pracovní program na období 2016–2017 vezme v úvahu poznatky získané z prvních výzev programu Horizont 2020 a bude se jednotlivými tématy zabývat i nadále na základě přístupu orientovaného na výzvy. V rámci pracovního programu budou účinněji řešena témata jako mezinárodní spolupráce, společenské a humanitní vědy a rovnost žen a mužů a na podporu inovací v rámci programu Horizont 2020 se bude lépe využívat celá škála nástrojů financování.

Bude provedena analýza budoucích výzev programu Horizont 2020 s cílem zajistit, aby byl program Horizont 2020 při vytváření vědeckých, sociálních, environmentálních a hospodářských dopadů úspěšnější než jeho předchůdci.

¹³ [Dokument „State of the Innovation Union. Taking stock 2010–2014“](#) (Stav Unie inovací, hodnocení období 2010–2014).